בעזהשי"ת

דברי זכרון לכבוד מו"ח הרה"ח ר' זאב ב"ר צבי לעפקאוויטש ז"ל
לרגל שנת העשרים לפטירתו - נפטר ד' אלול תשס"ה לפ"ק

כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום, והיה אם שלום תענך ופתחה לך והיה כל העם הנמצא בה יהיו לך למס ועבדוך. (כ י-יא).

בספה"ק **ייטב לב** כתב לפרש בדרך מוסר, בהקדם מה שאמרו חז"ל (ברכות לב.) אהא דכתיב (מיכה ד ו) אשר הרעותי, אמר הקב"ה כביכול אני גרמתי להם שבראתי יצר הרע, אולם נגד זה אמרו בפרק קמא דקידושין (ל:) אמר הקב"ה בראתי יצר הרע בראתי תתורה תבלין כנגדו, אם אתם עוסקים בתורה אינכם נמסרים בידו, עוד שם, אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח.

והנה כתבו המפרשים (הר"ש אלקבץ בספרו אילת אהבים על שיר השירים, ד טז) על הפסוק מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים (משלי ד כג), על פי מה שאמרו (בראשית רבה לד י) צדיקים לבם ברשותם, רשעים הם מסורים ביד לבם, והלב במאסר ברשותו של היצר הרע. וכתיב (משלי כה) מים עמוקים עצה בלב איש, ופירש החובת הלבבות (בהקדמה) כמו שיש מים עמוקים בלב הארץ, כמו כן יש עצה וחפץ ורצון בלב הישראלי לדבק בה', ואיש תבונות ידלנה ויוציאנה, וזהו פירש מכל משמר (פי' מאסר) נצר לבך, שלא יהי' הלב במאסר היצר הרע, כי ממנו (מן הלב) תוצאות חיים, עמוק בלב החפץ והרצון לעבוד את ה', עכ"ד. ואמנם אם כבר חלילה נתפש הלב במאסר, יש מקום לפותחו ולהוציאו על ידי התורה המתיש כחו של יצר הרע, וכמו שאמרו ז"ל (איכה רבה פתיחתא ב') המאור שבה מחזירו למוטב.

ואיתא במדרש על הפסוק (קהלת ט יד-טו) **עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו'**, עיר קטנה, זה הגוף, ואנשים בה מעט, אלו האברים, ובא אליה מלך גדול וסבב אותה וגו', זה יצר הרע, ומצא בה איש מסכן וחכם, זה יצר טוב, ומלט את העיר בחכמתו, על ידי חכמת התורה.

ובזה פירש הייטב לב מה שאמר כאן, **כי תקרב אל עיר**, זה הגוף, **להלחם עליה, וקראת אליה לשלום**, לעסוק בתורה הנקראת שלום, דכתיב (משלי ג יז) וכל נתיבותי' שלום, **והיה אם שלום תענך**, לעסוק בתורה, אז, **ופתחה לך**, הלב מהמאסר, וממילא, **והיה כל העם הנמצא בה**, כל האברים, **יהיו לך למס ועבדוך**, כי הלב ראשית האברים והכל בתר רישא גרירא, ובהיות כן אינך צריך לתעניתים וסיגופים, כדאיתא בגמרא (תענית יא:) בר בי רב דיתיב בתעניתא וכו', כי לתלמיד חכם אינו יפה לו להתענות, אבל, **ואם לא תשלים עמך וגו'**, אזי, **וצרת עליה**, להרעיבה ולהצמיאה, ואז, **ונתנה ה' אלקיך בידיך**. עיי"ש דבריו הנעימים באריכות.

ובזה אפשר לפרש **שילוב סוף המשנה לתחלתה**, דאיתא בסוף מסכת עוקצין (ג יב), **אמר רבי יהושע בן לוי עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר** (משלי ח כא) **להנחיל אוהבי – י"ש, ואוצרותיהם אמלא**, ויש לומר הרמז דידוע הקושיא כי באמת יש כת"ר עולמות לכל צדיק, וכתבו בספרים לפרש כי ש"י עולמות ניתן לחלק אשתו המסייעתו לעבוד את הבורא, כי חלק כחלק יאכלו, וזהו ואוצרותיהם אמלא, כי האשה נקראת 'אוצר' (עיין רש"י עה"פ ויבן את הצלע (בראשית ב כב) 'כאוצר של חטים'), ולכן יש לכל צדיק רק ש"י עולמות, כי חציו ניטל ממנו ונתון לאשתו, ולפי"ז כשהאיש עוסק בתורה, אזי מרבה שלום בינו לבין ביתו זו אשתו, כי על ידי התורה מנחילה ש"י עולמות ואוצרותיהם אמלא.

ותנינן עוד שם, **אמר רבי שמעון בן חלפתא, לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר** (תהלים כט יא) **ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום**. ואין עוז אלא תורה, פירש, כי התורה מרבה שלום באדם, בין הגוף להנשמה, ועל ידי התורה הגוף נשאר שלום, כמו שהבאנו מהייטב לב לעיל.

ומתחיל התנא ואמר, (ברכות א א) **מאימתי קורין את שמע בערבית**, הנה 'שמע ישראל' רומז כי בני ישראל הם באחדות גמור, כאיש אחד בלב אחד, ולכן כתיב בלשון יחיד 'שמע', והרמז כי התורה מרבה שלום בעולם, בין אדם לחבירו, נמצא כי התורה הוא יסוד השלום בעולם, בין איש לאשתו ובין נפש להגוף, ובין אדם לחבירו, ועוד שהתורה הוא מקשר לבבות ישראל בין אב לבנו, כמו שכתוב ולמדתם אותם את בניכם, כי אורייתא הוא קשר עליון ואמוץ, ולא ימוש מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה עד עולם.

ומה יפה זכרונינו בהעלות על לבבינו, זכרון מו"ח זקינינו הרה"ח ר' וואלף ז"ל, הנה ידוע לכל גודל התמדתו בתורה, הגם שהי' בעל עסק ועמד במסחרו, מ"מ בכל עת פנוי הי' רגלו מוליכות אותו לבית המדרש, וניצל כל עת וזמן ללמוד ולעסוק בתורה ולחזור על לימודו בש"ס ובשו"ע בעיון, כל דיבורו הי' בדברי תורה ויראת ה', בין במסחרו ובין לבניו ובני ביתו, וכל דרכיו הי' שלום, שלום בתורתו בגופו ובממונו, הרחיק את עצמו ממחלוקת מכל וכל, הכל בהצנע לכת עם ה', כמו שידוע כמה ענינים שהצדק הי' אתו על פי שורת הדין, והוא שתק וויתר על ממונו כדי להרבות שלום בישראל, אהבת ה' ואהבת ישראל הי' בוער בקרבו, ואם ראה שצריכין לעורר אדם על איזה דבר, קיים הוכיח תוכיח את עמיתך בלחישה ובנועם שיח שלא יוודע לאחר, מתוך אהבת ישראל בלי רוגז וקטטה, כדי שלא ישא עליו חטא, והירבה שלום בין הקב"ה לישראל ובין אדם לחבירו ובין גופו לנשמתו, תנצב"ה ויהא זכרו ברוך.

❖ ❖ ❖

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלקיו לשמר את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשתם. לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאול למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל (יז יט-כ).

ויש לומר על פי מש"כ בספה"ק **עבודת ישראל** (פ' בחקותי) לפרש מה דאיתא (אבות ג ב) רבי חנינא סגן הכהנים אומר, הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה, איש את רעהו חיים בלעו. דהנה עיקר העבודה להשי"ת ע"י האהבה הגדולה ברשפי אש שלהבת קה לדבקה בו בכל מיני אהבה, ושוגה בה תמיד כאלו חולה חולת האהבה, עד שמגודל האהבה יוכל האדם לבא לידי כלות הנפש ותשוקתה להפרד מן הגוף כדי להתדבק במקור החיים בחי החיים, ואמרו רז"ל (אבות ד כב) ועל כרחך אתה חי, על ידי שתצרף בעבודתך בחינת יראה וחרדה מלפני מלך רם ונשא, וע"י בחינת היראה נתהווה הצמצום וישוב הדבר על מכונו כידוע לבאי בסוד ה', וזה שאמר **הוי מתפלל בשלומה של מלכות**, דהיינו שתתפלל לה' שיהי' לך שלימות של מלכות שמים, דהיינו האהבה בה וגם היראה בעת שתמליכו אותו בתורה ותפלה ומע"ט, **שאלמלא מוראה**, פי' שלולא היראה ותעבדו רק בבחינת האהבה, אז **איש את רעהו**, איש זה הקב"ה ורעהו זה האדם שעובדו בדביקות, **חיים בלעו**, כי מחמת התענוג והדביקות יתפרד הנפש מן הגוף, לכן תתפלל לשלומה של מלכות. עיי"ש דבה"ק באריכות.

ובזה יבואו על נכון מקראי קודש, **והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו, למען ילמד 'ליראה את ה' אלקיו וגו'**, שכדי שיוכל לעבוד את ה' צריך גם להיות לו מדת היראה ולא סגי באהבה לחוד, וממשיך ואומר, **ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאול**, כידוע שימין רמז על אהבה ושמאל על יראה (זוה"ק פ' בראשית כו: - הובא בייטב לב בפרשתן), **למען יאריך ימים על ממלכתו וגו'**, שעל ידי זה יהי' לו אריכת ימים במלכות שמים שלימה.